

СЕКЦІЯ 7 УКРАЇНА ТА ПОЛЬЩА: ДОСВІДИ СУСІДСТВА

Havrysh Ivan

Vasyl' Stus Donetsk National University

BILATERAL RELATIONS BETWEEN UKRAINE AND POLAND

Keywords: collective memory, typical problems, common vision.

Ключові слова: колективна пам'ять, типові проблеми, спільне бачення.

The relations between Poland and Ukraine began many years ago. When one thinks of Polish-Ukrainian relations, history immediately comes to mind. It is a long record which impacts current policies of both countries in numerous ways. On the one hand, turbulent and complicated history of both nations in the XX century is a part of collective memory in both countries, something witnessed by people at the distance of two-three generations. Epochal events at the end of World War I have been interconnected with struggle for independence of both Poland and Ukraine on the remnants of former large European empires. The results were different, for a number of reasons, but along the way several dramatic episodes – like clashes over Lviv or joint struggle against Soviet Russia, ended with the Riga Agreement in 1921 – took place, and they continue to shape mutual perception of Poles and Ukrainians.

Events of the interwar period and especially during the Second World War II gave rise to a new round of complications, involving deep emotional reactions over tragedies that happened along the way. This history is close. It still brings back memories and thus is a part of political processes in both countries and a factor of policies of them towards each other. They share common vision of Eastern European security concerns, enjoy mutual support on a number of issues, and consider each other strategic partners. Already in 1992 Poland and Ukraine signed a Treaty on good neighborhood, friendship and cooperation. After events of Euromaidan relations between Poland and Ukraine regained some optimism. Long-term implications of Kremlin's steps in Ukraine have been clearly felt both in Kyiv and Warsaw. A strategic partnership required modification of the agenda.

The relevance of this topic is quite high. What about current situation, I'd say that durability of current strategic partnership between Poland and Ukraine rests on shared understanding of security challenges in Eastern Europe. Despite the fact that Poland and Ukraine find themselves in quite different strategic settings – Poland is a member to EU and NATO, while Ukraine is not – they both perceive Russian revisionism as a considerable threat. Common history of being victims to powerful neighbors contributes into this. Already before 2014 both countries were aware of significance of reliable, stable, and predictable cooperation. Poland was the key initiator of the Eastern Partnership project in 2008, aimed at securing EU's eastern neighborhood and bringing six target countries closer to European standards. Much has changed since then: in 2008 soft security issues seemed dominant, and normative power of the EU was designed to handle them best. Today hard power and military force play bigger role in

regional security arrangements and EU's normative power is not enough to tackle new risks. Diversification of natural gas supplies, securing transit of Russian gas through Ukraine's territory, opening of European markets for LNG from the US seem to be in both countries' interests. In 2016 Poland has completed an LNG terminal and by 2022 it is planning to set the Baltic Pipe, opening access to Norwegian gas, operational. Polish energy company PGNiG has also arranged natural gas supplies to Ukraine at a level of 200 million cubic meters in 2018–2019.

Political dimension of historical clashes is going to remain or even get stronger in bilateral relations. So far it doesn't look like any side is ready for another reconciliation. Moreover, it might be even politically profitable for both elites to engage into quarrels over narratives and national symbols. But in the long run a certain level of trust and readiness to accept different views on history would let both states be better off. Focusing on more pragmatic issues and making concessions over history whenever possible can be a good starting point. Security should be kept in focus. Poland and Ukraine should realistically assess interests of each other, and Ukrainians must understand the differences in perceiving challenges. Poland is in a much better position than Ukraine, and has a different security agenda. Ukraine should seek for pragmatic partnership rather than ideologically driven friendship. There's a huge space for that: both countries readily accept each other as strategic partners and friends and have no reasons for major confrontations. Ukraine may help Poland increase the importance of Eastern neighborhood in EU's common policies, while Poland may further support Ukraine on its way to EU and NATO membership. Regional security initiatives may also become platforms for bilateral cooperation. Putting Ukraine higher on the agenda of Visegrad Group and Three Seas Initiative might be mutually beneficial. Diversification of natural gas supplies, expanding opportunities for liquefied natural gas deliveries, and improving energy efficiency are priorities for both countries.

To conclude, I'd like to say that Poland and Ukraine have enough potential combined to impact regional political developments and put forward a new security agenda. This agenda should be realistic and take into account current political and geopolitical realities. Effective containment of the Russian threat, more attention from the EU and NATO to Eastern Europe, more infrastructural capabilities, and less mistrust or historical speculations could bring about a more secure neighborhood. At the same time, issues connected to national identities, including conflicts over history, are not likely to disappear. Rising nationalism will be a political trend in Eastern Europe for several years to come, and Poland and Ukraine should learn to live with it. Counterweighing identity issues with mutually beneficial cooperation in various spheres, introducing regional projects which would enhance joint efforts, concentrating on multilateral regional formats would help minimize risks of another wave of nationalism in the Eastern Europe. Attention should also be paid to improving democratic institutions. More democracy would mean less internal conflicts, more power-sharing, and better protection for minorities – benefits, which any state of the region would welcome.

References

1. Посольство України в Республіці Польща. URL: <https://poland.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/228-politichni-vidnosini-mizh-ukrajinoju-ta-polyshheju>

2. Відносини України та Польщі перейшли на найвищий рівень. *Урядовий кур'єр*. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/vidnosini-ukrayini-ta-polshi-perejshli-na-najvishi/>

3. Україна і Польща відкривають нову сторінку у спільній історії – дипломати. *Укрінформ*. 08.05.2022. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3477945-ukraina-i-polsa-vidkrivaut-novu-storinku-u-spilnij-istorii-diplomati.html>

Макаренко Антон

*Приватне акціонерне товариство «Вищий навчальний заклад
“Міжрегіональна Академія управління персоналом”»*

УКРАЇНА ТА ПОЛЬЩА: ДОСВІДИ СУСІДСТВА

Ключові слова: Україна, Польща, історія відносин.

Keywords: Ukraine, Poland, history of relations.

Історія відносин між Україною та Польщею – багатогранна і часто складна. Ще за часів Русі польські королі неодноразово втручались у місцеві міжусобиці. Із падінням Галицько-Волинського князівства вплив Польщі на території України поступово зростає. Зрештою, спільні інтереси та тісні династичні зв'язки між Великим князівством Литовським і Польщею, закріплені Кревською унією 1385 р., призвели до затвердження Люблінської унії 1569 р., що проголошувала утворення Речі Посполитої. За положеннями унії українські землі, що були частиною ВКЛ, були приєднані до Польщі. Король обіцяв рівні права католикам і православним, рівноправ'я мов та інші гарантії місцевій православній шляхті, проте це залишилося лише на папері. Люблінська унія мала значні соціально-економічні та політичні наслідки для України. У 1569 р. було проведено перепис вільних земель у трьох українських воєводствах, і король почав роздавати їх польській шляхті. Це призвело до інтенсивної колонізації південної Київщини і Полтавщини. Польська шляхта встановлювала тут фільваркові господарства та панщину.

З іншого боку, після унії на українських землях почали розвиватися урбанізаційні процеси, які були посилені створенням нових міст і містечок, що мали самоврядування на засадах магдебурзького права. Також було характерне культурне піднесення, яке Михайло Грушевський назвав українським національним відродженням. Цю думку підтвердило заснування Острозької академії, Києво-Могилянського колегіуму, братських шкіл, реформи у шкільній освіті, поява друкарень та масове поширення літератури, а також просвітницька діяльність українських інтелектуалів [1, 65].

Однак напруженість між українським і польським населенням посилювалася, призводячи до повстань, які очолювало козацтво. Берестейська унія 1596 р., що мала на меті об'єднати православних із католиками і ще більше пов'язати Україну з Польщею, лише поглибила протиріччя у суспільстві Речі Посполитої [2, 262].

Ігнорування прав руської шляхти, гноблення селянства та тиск на православну церкву зрештою призвели до повстання під проводом Богдана Хмельницького. Під час Хмельниччини була утворена українська козацька держава – Гетьманщина, або Військо Запорозьке, а сама Річ Посполита була значно послаблена